

[Pojetí nepředmětnosti a jeho historické předpoklady]

Ladislav Hejdánek

This is an original record of the following document:

[\[Pojetí nepředmětnosti a jeho historické předpoklady\]](#)

jedná se o původní záznam tohoto dokumentu:

[\[Pojetí nepředmětnosti a jeho historické předpoklady\]](#)

◆ diktát, česky, vznik: 27. 7. 1994

◆ dictate, Czech, origin: 27. 7. 1994

[Pojetí nepředmětnosti a jeho historické předpoklady]

[strojový, neredigovaný přepis – model Gemini Pro 3 preview]

Pojetí předmětnosti má své věčné, ale i historické předpoklady. Ještě u Descarta se setkáváme se samozřejmostí, s jakou charakterizuje člověka jako „res“, tedy věc. I když nejde o „věc“ rozprostraněnou, nýbrž myslící. Leibnizova monáda naproti tomu už má nitro. Niternost se stává samostatným tématem. Ale problém spojení mezi vnějškem a nitrem trvá až do Hegela. Ten učinil velký krok kupředu tím, že s fenomenologickou důsledností uznal přechod mezi „nitrem“ a „vnějškem“, a to oběma směry, za skutečný a dal mu pojmenování, totiž „zvnějšnění“ vnitřního a naopak „zvnitřnění“ vnějšího (*Veräußerung*, *Verinnerung*). V Descartovi se poněkud přehnaně zdůrazňuje původce takzvaného evropského subjektivismu, ale ve skutečnosti jde o něco dost odlišného. Descartes je nadále objektivistický. Ale jeho důraz na fundamentální odlišnost světa myšlenky od světa těl a těles otevřel cestu k stále zřetelnější tematizaci subjektu jako problému, který dnes jeví nejen všechny známky živé aktuality, nýbrž přímo prvořadá filosofické závažnosti, protože tím je stále více problematizována platnost zejména ve vědách jakoby samozřejmého „objektivismu“, jehož původ musíme ovšem hledat již u před Sokratiků. Filosofický „objev“ subjektu či „vynález“ pojmu a pojetí subjektu nutně vede k otřesu, zproblematizování a revizi celé dosavadní tradice zpředměťujícího myšlení a tím k novému chápání skutečnosti vůbec.

Písek 940727-1.